
AITA SANTI ONAINDIA

(Askoren pozerako **EUSKERAZAINTZA erri akademikoa**)

Baserri eder maitagarriak soloarte, zelai ta mendi egaletan, ondo estimaduak ziran euskaldunen artean sasoi batean. Goizean goiz, eguzki ta izadi guztia, zeruetara adi agertzen ziranean, eusko baserriak alkarri begira, adeitsu, aurkitzen ziran. // Udabarriaren edertasuna, egiz, bizigarria zan baserrietan zugatz eta landarak bizi-barritzen azten ziranean. Bizia lenengo, adarretan agertzen zan, gero lorak eta orriak etozan arnari ederren ezaugarri.

Baserri inguru guztia edermiñetan dago loraz, biziz ta itxaropenez. Udabarria da, lurak urratzen azteko sasoi. Etxeko jaunak buztartu ditu txuri giro ederretan. Aita lan atzetik lana zuzentzen, beiak erdian ta mutil koskorra makilla bategaz aurrean, beiak lorrotzean, zuzen, joan daitezcan.

Irudi ederra da baserriko lan egitea eguzkiaren dizdirapean. Baiña baserrian giro eder aretan aita semeak ta beiak, bakarrik, ez ebiltzan lanean. Biziaren Jaubea ta gizadiaren Gaizkatzaillea sinismendunen soloan ebillan goi argiz argi egiten ta mutillari beste lan aundi batera dei egiten.

Ez eutson zarataz ta gogorkeriz dei egiten. Ez eutson belarriak entzuteko era ots egiten. Deia men mena zan, gogoak eta biotzak entzun ebena norbere barneko bakardadean... Jarraitu egidazu, gauz aundiatarako auke-ratu zaitut. Mutillak benetan, gogoz ta leial erantzun eutson zerutar abotsari.

Gizatiar ikasketak eta Teoloji edo Jainkoagazko ikasketak amaitu ondoren, laster, guda sortu zan ta ara joan bear izan eban, sinismendun mutillei sinismen bidean laguntzen. Ondoren etorri jakon, ondo egiñaren ordaiña Frankotarren kartzeletan ta konbentu bakardadetan urte batzuk egitea. Baiña gauzak artzen diran moduan artzen dira ta Aita Santi, gogoz baliatu zan gerorako bere nortasuna, obeto gertatuaz. Ez dago txarrik, ondo ez datorrenik.

Ikastaro bi egin zituan. Meza esaterako eskubidea artzekoa lenengo, ta guda mingarri ta aren ondorengo bigarren. Biotan egin zituan alegin guztiak, egunen baten, sortzez artu eban erriarentzat ongarrri ta langille izatearren. Egin, ikusi eban bai, seme batek zer zor dautson bere ama lurrari... Ta ama luna ederra izan ezkerko askoz geiagi.

"Egialde guztietan toki onak ba-dira, baiña biotzat dio, zoaz Euskalerrira "abestu eban Iparragirre gure abeslari urretxindorrek. Aita Santi Euskalerrriaren babesean dago Bizkaiaren erdian. // Ementxe, asmetan ditu erri euskaldun batek emon leikezan bultzadak, eusko gizadiaren alde lan egiteko. Ez dautso ezertxu be ukatuko, ez denpora, ez indar, ez nekerik, dan guztia eskeintzen dautso maite daben sorterriari, bai, Eleiz jakituriz ta bai, erri jakituriz. Euskal gizona, oso osoan, otseintzen dau.

Euskal izkuntzak izar eder argiak izan ditu euskeraren alorrean ta euren artean izar ta langille berezia izan da Aita Santi Amoroto'ko semea Izkuntzaren barrenak, ondo ezagutu ebazan ta an aurkitu zituan, izkuntza batek euki leikezan bitxirik ederranak, jakituriz beterikoak. // Ori dala-ta, erdel liburu aipatuak San Juan de Avila'ren ta Santa Teresa de Avila'ren, nai Griegotarren ta Erromatarren liburuak euskal elertian ta euskera jatorrean itzi eutsazan euskal jakituriari. Iñoz ez zan aspertu urre bitxiak batzen euskal barrutirako. Benetan maite eban kultura ta aregan alkartu eban munduko jakitunak aurkitu daben izkuntza arrigarria.

Euskalerrria, berez, da ederra. Eusko mendi ta aurreko orleia alkar besarka dagoz. Eusko itxasoa eusko semeen arima zabalaren irudi da. Eusko arkaitzak euskal semeen sendotasun ta adorea agertzen dabe. Alderdi guztietatik egia, indarra, ona, ertia, zindotasuna agiri dira mendi, zelai ta gizonen artean.

Aita Santik sorterriaren edertasun guztia ikusikeran, bertsorik samurrenak abestu eutsozan bere kabi kutunari.

"Zorionaren billa oi doakabeak

asko doaz kalera, usturik etxeak;

Maizterrak izten ditu itai ta goldeak,

oillo, baratz ta kirru etxeko andreak.

Ez ditu iñork geroztik zugatzak moztuko,

ez osto ez adar mee iñork iñausiko.

Ukulluak aremuz dirade jantziko

ta erlauntzen atakak txiñurritz josiko.

Goiz oillarrak jotsean be, antsi goxorik

ez digu axuriak egingo iratzarrik,

ez orru, ez irrintz, etxea bakarrik.

Utsik dan baserriak bai dula zori txarrik".

Beste lan sil eder bat ba zan Aita Santi'ren elerti lanean: ekin eta eragin. Idazgarri, oroigarri ta goragarriak ziran Larrako olerki sariketak. Batetik jazarpenak ta bestetik lanketa udabarri zirudian euskeraren arloan. Bizkaitar ta Gipuzkoar alkartzen giñan euskera orbiztu ta edertu nairik gure izkuntzaren jazarpen aldi gogorretan.

Sariak txikiak ziran, baiña euskerarenganako lan gogoa ta ekiña sakon ta ertzik bakoak ziran ta guzti ori sortu ta landu eban Aita Santi'k urte askoren buruan. Ez da errez esatea, euskerak zenbat zor dautson bizkaitar Amoroto'ko semeari.

Jakintsu askok ez dakie baiña, "EUSKERAZAINTZA"ko izar bat da Aita Santi Onaindia. Zuk egin zenuan kultura zabaltze lan ederrak, frutu ugariak emon dagizala Euskalerrrian, gizonen artean.

PAULIN